

er min Overbeviisning, ligesom flere ærede Medlemmers, der idag have udtalt sig, at en ubetinget Fastholden af den vil være en Hindring for mange Gaardes Overgang til Selveietend. Ligesaa vist som der kan være adskillige Fæstere, som ikke ville kjøbe, fordi en Deel af deres Lodder gaaer bort, ligesaa vist kan der ogsaa være Sælgere, der have en saa stor Interesse af at faae et bestemt Stykke Jord, at de, naar de ikke kunne faae det, ikke ville sælge, men ville forbeholde sig fremdeles at have Eiendomsretten over dette Stykke. Det er selvfølgelig ikke min Mening, at det skulde være en Godseier tilladt at tilintetgjøre en Gaard ved at tage store Stykker fra den, naar der ikke ligger en for ham i hans øvrige Besiddelsesforhold begrundet Interesse i at tage den, det er ikke min Tanke, at han skal have Lov til uden tilstrækkeligt Motiv at tage Noget bort; men jeg troer, at man, dersom man kan finde en saadan Begrændsning, at ikke Vedkommendes Interesser trædes for nær, vil virke mere til Fæstevæsenets Afsløsning ved at forfaste Paragraphen end ved at beholde den. Jeg vil ogsaa sige, at saaledes som det her staaer i sin Almindelighed, skjøner jeg ikke rettere, end at det vil føre til i mange Henseender uforstandige Resultater. Lader os see bort fra dette Spørgsmaal, som man saa gjerne vil fæste Tanken paa, nemlig det Tilfælde, hvor en Godseier har en vis Interesse af at tage Stykker Jord bort, men lader os fæste Tanken paa, at en Godseier har to Fæstegaarde, hvoraf den ene har Overflodighed af Gjærdselskov og Eng, den anden derimod Intet. Nu spørger jeg: er der Forstand i ved Fæstledighed at ville forhindre, at en Deel af den Overflodighed, som deraf er tilstede paa den ene Gaard, bliver lagt over til den anden? Men dette vil ikke kunne skee, hvis Forslaget vedtages. Altsaa, jeg gjentager, mine Herrer, hvad de 4 første Paragrapher angaaer, staae de efter min Overbeviisning i en saa løs Forbindelse med hele Fæstespørgsmaalet, at det kræver den aller alvorligste Overveelse, om man ikke ved at vedtage disse Paragrapher offerer Interesser, der ere fuldt saa meget værd, for Landets hele oeconomiske Udvikling, som det, man maaffee i enkelte Tilfælde vil kunne naae

igjennem dem; men jeg skal tilføie, at hvis man er istand til at begrænse dem og nærmere at vedigere dem saaledes, at man kan fremme det ene Formaal uden at tilfidesætte de andre, saa skulle de ikke møde nogen Modstand fra min Side. — Hvad Forslagets § 5 angaaer, da kan jeg ligesaalet være enig i denne Forslagstillerens Paragraph, som jeg kan vær eenig i hans Motivering af den. Jeg kan ikke erkjende, at det er ulovligt for Lehn-, Stamhuus- og Fideicommissgodsbefiddere at bortforpagte paa 50 Aar. Det hele Fundament, hvorpaa det ærede Medlem støttede sin Betragtning om Ulovlighed, var en Udtalelse af Rentekammeret i sin Tid, en Udtalelse, som Justitsministeriet ganske vist gjennem en Række af Aar har fastholdt i Kraft af den Ret, det har til at foreskrive visse nærmere Betingelser for Lehn-, Stamhuus- og Fideicommissgodsbefidderes Benyttelse af Fæstegods; men da en Lehnbesidder sagde: Dersom det nægtes mig, saa gaaer jeg til Domstolene og spørger dem, om Erbdn. af 15de Juni 1792 ikke gjælder for mig, gav Justitsministeriet efter; idet det erkjendte Uholdbarheden af de Grunde, hvorpaa man hidtil havde støttet Forbudet. Det er i det Hele taget ligegyldigt, hvad dette eller hiint Collegium har sagt ligeoverfor Lovven; det har ikke kunnet forandre Loven, og kun den have Domstolene at holde sig til, naar der er Spørgsmaal om, hvorvidt Denne eller Hiin er berettiget til at benytte Loven. At det for Tiden er den lovlige Tilstand, troer jeg ikke tør benægtes, og jeg siger altsaa, at den Grund, som det ærede Medlem troede at have til at holde fast paa § 5, forekommer mig ikke at være rigtig holdbar. Jeg skjøner ikke rettere, end at det er langt bedre for alle Parter at lade denne Paragraph falde og vedtage det Forslag, som stod paa Dagsordenen forinden dette; thi dertigjennem vil man let naae det, som skal opnaaes. Jeg kan — uagtet det ærede Medlem ryfter paa Hovedet — ikke skjøne rettere, end at det, der bliver tilbage af Forpagtningscontracter paa langt Alaremaal, naar mit Forslag vedtages, er det, som er af det Gode, og det, som er fordelagtigt for begge Parter. Angaaende § 6 er der allerede fra forskjellige Sider